

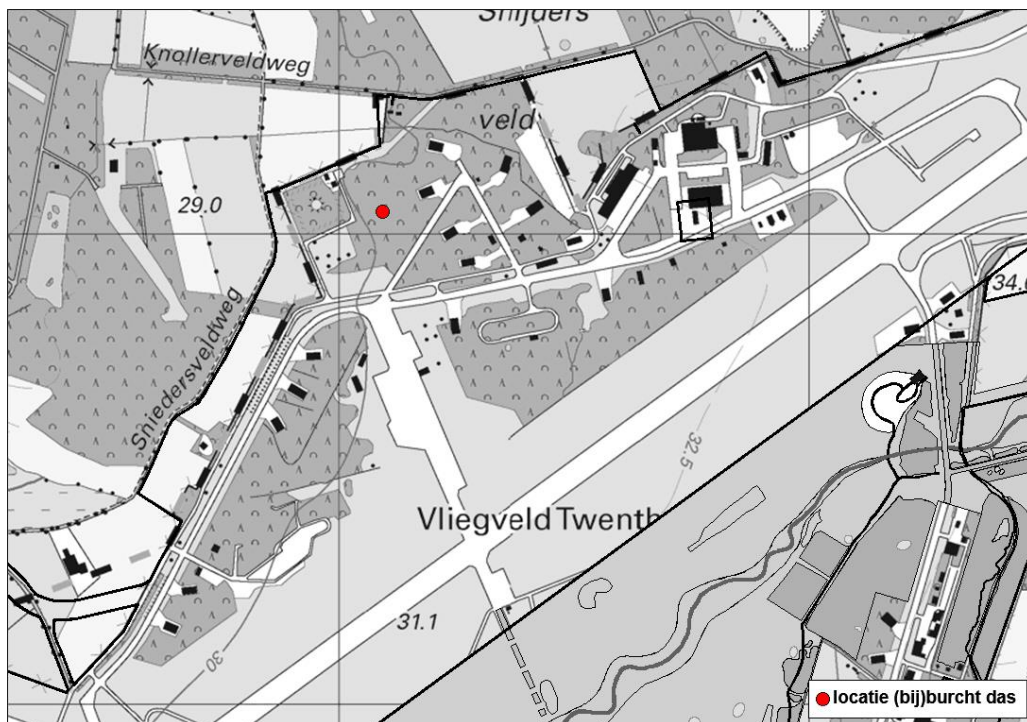
Notitie ‘Ontwikkeling TBT en aanwezigheid van de das’

Vliegveld Twente, Enschede

Projectnummer: 6629
Datum: 21-2-2017
Opgesteld: Gerard Lubbers

Inleiding

De gebiedsregisseur Area Development Twente (ADT) zet zich in om met de transformatie van de voormalige vliegbasis Twenthe de economie in Twente duurzaam te versterken. Onderdeel hiervan is de ontwikkeling van de Technology Base Twente aan de noordzijde van het vliegveld. Voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling van het gebied is een zgn. Generieke ontheffing Flora en faunawet verleend (*FF/75C/2013/0434*). In het kader van bouw- en aanlegwerkzaamheden wil ADT op korte termijn een deel van het plangebied vrij maken van (strikter) beschermde flora en fauna. Het betreft ondermeer de omgeving met een bijburcht van de das (figuur 1). In deze notitie wordt beschreven hoe deze werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kaders van de Wet natuurbescherming, waarin de Flora en faunawet per 1 januari van dit jaar is opgegaan.

Figuur 1. Ligging bijburcht van de das aan de noordzijde van Vliegveld Twente.

De das op Vliegveld Twente

Informatie over het voorkomen van beschermde soorten waaronder de das, is afkomstig uit de basiskarteringen van Eelerwoude uit 2010 en 2016 en monitoring in 2014 en 2015 (*Eelerwoude 2015/2016*).

Aanwezigheid van de das aan de noordzijde van het vliegveld werd voor het eerst vastgesteld tijdens de monitoring in 2014 met waarnemingen van wissels, prenten en graafputjes (*Eelerwoude, 2015*). Tijdens de basiskartering in 2010 is de das niet vastgesteld, maar was de soort mogelijk al wel aanwezig in de natuurterreinen in de omgeving. Eind 2014 werd een dassenburcht bekend aan de oostkant van het vliegveld in de omgeving van de Lonnekerberg (*Eelerwoude, 2015*). Inmiddels zijn er op diverse plaatsen rond het vliegveld dassenburchten vastgesteld (*de Vries 2015, mondelinge informatie Landschap Overijssel*).

De das aan de noordzijde van het vliegveld

Eelerwoude heeft sinds 2010 diverse onderzoeken en veldinspecties naar beschermde flora en fauna op het vliegveld uitgevoerd, waaronder de das. De bosgebieden aan de noordkant van het vliegveld worden regelmatig door de das bezocht en er zijn op diverse plaatsen in het hekwerk rond het vliegveld belopen (dassen)wissels aanwezig. Sporen worden gedurende het gehele jaar aangetroffen en concentreren zich in het bosgebied ten noorden van de bijburcht en het bosgebied ten oosten van de Sniedersveldweg (figuur 1). Het gaat voornamelijk om loopsporen. Graafputjes of plaatsen met een omgewoelde strooisellaag zijn slechts op enkele plaatsen en gedurende een korte periode aangetroffen. De bosgebieden vormen over het algemeen een goed, geschikt foerageergebied voor de das. De waarnemingen wijzen er op dat het vliegveld weliswaar regelmatig door één of enkele dassen wordt bezocht, maar dat het gebied geen belangrijke functie heeft als foerageergebied of verblijfplaats. In die zin bieden de aangrenzende natuur- en bosgebieden van Landgoed Oosterveld en het Holthuis veel geschikt(er) leefgebied in de omgeving.

De (bij)burcht

De (bij)burcht van de das werd op 7 april 2015 ontdekt tijdens een veldinspectie. De burcht bestaat uit een zestal pijpen in een dijklichaam en is omringd door een vochtig tot nat (loof)bos. Delen van het omliggende bosgebied staan 's winters onder water. Het dijklichaam is ontstaan door vergravingen toen het vliegveld nog in militair gebruik was. Op en langs het dijklichaam is in het groeiseizoen een dichte vegetatie aanwezig van voornamelijk braam. Naar aanleiding van de vondst van de burcht zijn vervolgens 4 cameravallen geplaatst. Dit leverde alleen waarnemingen op van ree. Na deze datum is op en direct rond de burcht geen activiteit meer van dassen waargenomen (tabel 1). Wel zijn er tot zeer recent op de bospaden in de omgeving van de burcht loopsporen van das aangetroffen. Op basis van de waarneming in april 2015 en het ontbreken van latere waarnemingen ondanks diverse veldcontroles en de inzet van cameravallen wordt geconcludeerd dat de burcht slechts korte tijd door een van enkele dassen is gebruikt en

waarschijnlijk een functie had als bijburcht. De bijburcht wordt inmiddels bijna 2 jaar niet meer gebruikt en wordt daarom niet langer beschouwd als verblijfplaats voor de das, en maakt ook geen onderdeel uit van het netwerk aan verblijfplaatsen. De Soortenstandaard Das van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO) geeft aan dat afwezigheid van een verblijfplaats van de das mag worden aangenomen als na drie veldinventarisaties gericht op dassen onder goede omstandigheden en voldoende verspreid over het jaar, er geen aanwijzingen zijn gevonden dat de das aanwezig is in het gebied (RvO, 2014).

datum	actie	resultaat
07-04-2015	veldcontrole	verse loopsporen, 3 van 6 pijpen recent belopen
07 t/m 24-04-2015	inzet cameravallen (4)	geen waarnemingen das op de burcht
10-04-2015	veldcontrole	geen sporen van das op de burcht
06-05-2015	veldcontrole	geen sporen van das op de burcht
05-06-2015	veldcontrole	geen sporen van das op de burcht
11-02-2016	veldcontrole	geen sporen van das op de burcht
12 t/m 25-02-2016	inzet cameravallen (3)	geen waarnemingen das op de burcht
11-04-2016	veldcontrole	geen sporen van das op de burcht
01-07-2016	veldcontrole	geen sporen van das op de burcht
28-09-2016	veldcontrole	geen sporen van das op de burcht
17-11-2016	veldcontrole	geen sporen van das op de burcht
26-01-2017	veldcontrole	sporen van vos op de burcht, geen sporen van das

Tabel 1. Overzicht van veldinspecties en inzet van cameravallen rond de (bij)burcht van de das aan de noordzijde van het vliegveld.

Wet natuurbescherming

De das maakt in de nieuwe Wet natuurbescherming onderdeel uit van de groep van overige, nationaal beschermde soorten. Dit betekent dat de soort in principe verstoord mag worden mits de (functionaliteit van de) verblijfplaats (of het netwerk aan verblijfplaatsen) niet opzettelijk wordt beschadigd of vernield. Gelet op het feit dat de (bij)burcht inmiddels bijna 2 jaar niet meer in gebruik is door de das, en er gedurende 11 veldinspecties verspreid over de jaren geen sporen van das op de burcht zijn aangetroffen, wordt geconcludeerd dat hier geen sprake (meer) is van een verblijfplaats van de das. Het verstoren of vernielen van de voormalige burcht is om die reden niet ontheffingsplichtig en kan in principe zonder aanvullende voorwaarden worden uitgevoerd. Wel geldt de algemene zorgplicht.

De diverse waarnemingen van de das aan de noordzijde van het vliegveld maken duidelijk dat de soort regelmatig in het gebied voorkomt. Waarschijnlijk gaat het om slechts enkele dieren die gedurende korte tijd in het gebied verblijven om hier te foerageren. De bosgebieden, bermen en bloemrijke graslanden aan de noordzijde van het vliegveld vormen in die zin geen belangrijk foerageergebied, mede door alle (versturende) activiteiten die op het vliegveld plaatsvinden en het steeds intensievere gebruik. Bovendien zijn in de natuurterreinen in de omgeving veel alternatieve voedselgebieden aanwezig.

Relevant in het kader van de Wet natuurbescherming is tot slot de staat van instandhouding (Svl) van de soort. Gelet op de (beperkte) functie van het vliegveld als foerageergebied voor de das en het feit dat de soort in Twente sterk in aantal toeneemt, wordt geconcludeerd dat de Svl met het verwijderen van deze (bij)burcht zeker niet in gevaar komt.

Mitigerende maatregelen en laatste veldinspectie

Geadviseerd wordt om de (bij)burcht op korte termijn (februari-maart 2017) te verwijderen, vóór aanvang van het broedseizoen (in ieder geval vóór 15 maart 2017). Geadviseerd wordt ook kort voorafgaand aan de werkzaamheden een laatste veldinspectie uit te voeren om aanwezigheid van de das of eventuele andere gebruikers van de burcht (met name vos) uit te kunnen sluiten. Vervolgens kan het dijklichaam worden verwijderd en de grond gelegaliseerd waardoor een eventuele hervestiging van beschermde soorten voorkomen.

Figuur 2. Situatie bijburcht op 26 januari 2017 en spoor van das in sneeuw.

Literatuur en informatiebronnen

Eelerwoude, 31 maart 2016. *Monitoring Soortmanagementplan Luchthaven Twente 2015*. Eelerwoude, Goor.

Eelerwoude, 2 februari 2015. *Monitoring Soortmanagementplan Luchthaven Twente 2014*. Eelerwoude, Goor.

Eelerwoude, 6 december 2013. *Soortmanagementplan Luchthaven Twente*. Eelerwoude, Goor.

Eelerwoude, juni 2011. *Onderzoek Flora- en faunawet Luchthaven Twente*. Eelerwoude, Goor.

Eelerwoude, 6 december 2013. *Uitvoeringsprotocol flora & fauna Luchthaven Twente*. Eelerwoude, Goor.

Lubbers, G, 15 december 2016. *Basiskartering flora en fauna – Vliegveld Twente 2016*. Eelerwoude, Goor.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, december 2014. *Soortenstandaard Das, versie 2.0*. RvO, Den Haag.

Vries, E.W., de, 25 maart 2015. *Dassenburcht op Vliegbasis Twente. Onderzoek naar mogelijke mitigatie en compensatie bij geplande ontwikkelingen*. Altenburg & Wymenga, Veenwouden.